

Renate Grebing (szerk.)

Grenzenloses Sprachenlernen

Festschrift für Reinhold Freudenstein

Cornelsen & Oxford University Press,
Berlin, 1991

Gondosan szerkesztett, öt témakört érintő – oktatás és nyelvpolitika, metodika és didaktika, tananyagok előállítása, az idegen nyelv és a gazdaság, a békére való nevelés – tanulmánykötet, mely a híres Reinhold Freudenstein nyelvész professzor hatvanadik születésnapjára készült. Edward Batley méltatja Freudenstein személyiségét és munkásságát, munkatársi és kritikus baráti szempontokból. A két módszertanos barátsága egyidejűleg példa is arra, hogy milyen utat kellene választani a népek közötti egyetértés hirdetésében.

A könyv arról szól, amit Freudenstein egész eddigi munkásságával jelzett, nevezetesen, hogy a vasfüggöny lehullásával a népek kölcsönös megértése érdekébe egyre fontosabb szerepet tölt be az idegennyelv-tanulás. A jelenlegi cím (eredetileg „Idegen nyelvek tanítása a határok nélküli Európában” címre gondoltak) egyrészt érzékeltetni kívánja, hogy mindenki számára fontos megismerni különböző népek kultúráját és nyelvét, másrészt nemzetközi hatást szeretne elérni, felkínálva a lehetőséget, hogy ne csak Európában és az európai nyelvekben gondolkodjunk.

Freudenstein a gyakorlat embere volt, ezért Renate Grebing olyan tanulmányokat próbált összegyűjteni (német, angol és francia nyelven), melyek egyrészt az elmélet és a tanítási gyakorlat közötti kapcsolatot reprezentálják, másrészt Freudenstein kutatásainak sarkalatos pontjait emelik ki, azokat a súlypontokat, amelyek megegyeznek a fent említett öt fő témakörrel. Freudenstein elmondása szerint Ciceróhoz hasonló meggyőződése van, nevezetesen, hogy a jó nevelés megbízhatóbb, mint az öröklött adottságok. Ezért szükséges a sikeres tanuláshoz vezető alapok feltételeinek megteremtése. Az előszó-

ban a cicerói gondolat hatására Grebing párhuzamot von a modern idegen nyelv és a korábbi modernnek számító nyelvek (például az ógörög az antik Rómában) tanítása között.

Franz Josef Zapp a nyugatnémet idegennyelv-tanítás új irányzataival foglalkozik, megvizsgálva az NDK és az NSZK egyesítése előtti aktuális oktatáspolitikai állapotát, ugyanakkor javaslatokat tesz a jövőbeni közös továbbfejlődési kilátásokra és ezek megvalósítási lehetőségeire.

„Az én gyerekem szívesen tanul angolul” mondja Gundi Gompf kiemelve a gyermekkori nyelvtanulás fontosságát, amikor is ki kell használni az adott életkor nagyméretű emlékező tehetségét és teljesítményét. Ute Rampillon az új iránykeresést választotta témájának és a közös Európára vetette tekintetét. Megállapítása szerint az angolnak olyan szerepe van Európában, hogy tagadhatatlanul és természetesen érdemli ki a *lingua franca* címet. Jürgen Beneke viszont az angolt az interkulturális kommunikáció tárgyaként tekinti, mely didaktikáját vázaltszerűen időben kell elkészíteni.

Albert Barrera-Vidal, azt az utat keresi, amely a mai világ bevándorló csoportjaink áramlását pozitív irányból közelíti meg. Példáit egy belgiumi francia közösségben élő Maghreb országokból jövő immigránsok köréből meríti. Heinrich P. Keltz azokkal a tanulási célokkal foglalkozik, melyek megnyitják az Európa felé vezető utat, a jól ismert szlogennel, „idegen nyelv mindenkinek”, míg Christoph Edelhoff a tanári továbbképzésének szervezési formáit elemzi Hessen tartományi példák segítségével.

A metodika és didaktika témakörben empirikus kutatási eredményekkel találkozhatunk Renzo Titone az integrált idegennyelv-tanítási elmélettel foglalkozó cikkében. Ludger Schiffler a *Körperlernen* variáns hatékonyságát vizsgálja a klasszikus szuggesztopédiával szemben, felnőtt csoportok oktatása során. Heiner Pürschel „Ez meglehetősen megerőltető volt” című tanulmányában tanulók reakcióiról

számol be egy japán nyelvtanfolyam tanulságai alapján. Jürgen Quetz, illetve Günter Zimmermann elemzik a felnőtt tanulók véleményét a nyelvtan-tanulásról, és új irányokat keresnek a metodikában ahhoz, hogy a sokszínűség a nyelvtan javított tanításához vezessen. Wil Knibbeler a tanár személyiségének a tanítási folyamatban kifejtett hatását kutatja.

Wolfgang Pauels kognitív elsajátítási folyamatokat mutat be és kiemeli a pszicholingvisztika új ismereteinek felhasználását a szemantikai emlékező képesség fejlesztésében az idegen nyelv tanulása során. Hanno Schilder az apatikus tanulók motiválásával foglalkozik és megjegyzi, hogy az iskolának nem csak az a feladata, hogy felkészítsen az életre, hanem magát az életet kell jelentenie. Klaus Hinz a tanulót aktiváló módszereket keresi az idegen nyelv oktatása folyamán. Helmut Heuer szerint a különböző népek civilizációját bemutató idegen nyelvű útikönyvek serkentik a kreatív írást és elősegítik az interkulturális értést.

A tananyagok témakörében Werner Hüllentől megtudhatjuk, milyen anyagokat használjunk, és hogy elkészítésük során a történelmi irányba elvitt gyakorlati kutatás még napjainkban is nagy jelentőséggel bír. John L. M. Trim és Heinrich Schrand tananyagok értékelésének kritériumainak kidolgozásával foglalkoznak és hangsúlyozzák a kritérium-katalógusok által nyújtott segítségét az előírt tankönyvek kiválasztásában.

Az idegen nyelv és a gazdaság témakörben Manfred Gerbert megvizsgálja a nyelvtanítást befolyásoló gazdasági szempontokat és szakdidaktikai feladatnak tekinti a gazdasági kommunikációt. Herbert Christ a piac és a kereskedelem törvényeit kutatja, kiemelve a gazdasági lehetőségeket és ezek határait az idegen nyelv továbbadásánál.

A békére való nevelés témája sokat foglalkoztatta Reinhold Freudensteint, aki mindig felszólalt a Linguapax kongresszusokon, ezzel is kifejezve ez irányú elkötelezettségét. A tudatosan az összeállítás

végére kerülő tanulmányok kifejezik azt a reményt, hogy folytatódnak a világban bevezetett pozitív politikai változások. Ezek tükrében Francisco Gomez de Matos a nyelvtanításban új határokat megnyitó tanulói jogokat körvonalazza. A régóta ismert pedagógiai alaptétel, miszerint a szavak tanítanak, viszont a példák ragadnak magukkal, vezérelte Albert Raascht abban, hogy új javaslatokat dolgozzon ki a tanítási munkával kapcsolatban.

Végezetül közelebbről megismerkedhetünk a Magyarországon is jól ismert Reinhold Freudenstein életével és munkásságával.

Hortobágyi Ildikó

Bodóczy–Enyedi–Gedeon–Jilly–Rádai–Szesztay

Methodology Mix

Magyar Macmillan Könyvkiadó, Budapest, 1993

Új műfajt képvisel a magyar tankönyvpiacra a videokazettából és munkafüzetből álló *Methodology Mix*: leendő és gyakorló angol nyelvtanároknak kínál ötleteket óráik hatékonyabbá és élvezetesebbé tételéhez. Amióta a nyelvoktatásban az 1980-as évek közepétől kezdődően egyre erőteljesebben érvényesül az a szemlélet, hogy nem a tankönyv diktálja az óra tartalmát és menetét, hanem a tanár kreativitásától függ a hatékonyság, az angol tanároknak kínált könyvek jelentős hányadát – legalábbis a brit piacon – az ötletgyűjtemények alkotják. A *Methodology Mix* is egy ötletgyűjtemény; azonban nemcsak egy a sok közül. Ez a kiadvány magát a műfajt újítja meg azáltal, hogy az ötletek videofilmen jelennek meg.

A videofilm szereplői maguk a szerzők: öt gyakorló nyelvtanár és tanár-képző (bár magyarul sután hangzik az angol *teacher trainer*, ill. *teacher educator* megfelelője), akik „workshop” jellegűen (erre a fogalomra sincs jó magyar szó) egymáson próbálják ki a gyakorlatokat. (Az angol